

Den lyckliga nerv

Teorier om nervväxt brukar ofta bli betraktade med skepticism och som något av en utopi. Men planetens resurser är ändliga och runtom i världen ser man tecken på hur nya värderingar växer sig allt starkare. Med allt fler kriser som avlöser varandra, vill många se en ny logik. I Italien har rörelsen *Decrescita felice* - den lyckliga nervväxten - lockat till sig många anhängare som vill börja förändringen redan i dag, genom att vara personliga förebilder i hur man lever mer hållbart och utan konsumtionshets.

Text: Madeleine Johansson

Mitt i Rom, i ett komplex av 1800-talsbyggnader som länge fungerade som slakthus och marknadsplats för kött, ligger numera bland annat *La città dell'altra economia* - den alternativa ekonomins stad. På en yta stor som fem fotbollsplaner samsas nu kulturskolor, föreningar och arkitektstuderenter i dessa historiska, renoverade lokaler. På de 3500 kvadratmeter som tillhör *La città dell'altra economia* hittar man seminarierum, bibliotek för barn, butik med försäljning av ekologiskt och rättvist producerade varor, bar och kafé samt ett stort öppet torg där det då och då hålls marknader och andra tillställningar. Området beskrivs som ett av de första i Eu-

ropa som helt och hållet är ägnat åt ekonomisk aktivitet med låg miljöpåverkan, rättvis fördelning av värden och där människan och naturen står i centrum - utan jakt på vinster till varje pris.

- Många tänker när de hör ordet nervväxt att det är synonymt med lågkonjunktur och att det leder till arbetslöshet. Men så behöver det inte vara. Om det är en vald och styrd nervväxt så kan det till och med skapa fler jobb, säger Maurizio Pallante, författare till boken *Decrescita felice* - lycklig nervväxt - som var inspirationskälla till att rörelsen med samma namn grundades 2007.

Han är på besök i Rom för att hålla en föreläsning och del-

växten

GERMOGLI
FREGOLI OCCIO

CECI
GERMOGLIATI

DI OCCIO
RMOGLIATI
IATI CON
SALVIA

GERMOGLI
CECI e
ROSMARINO
SALTATI

Att kunna producera själv är en viktig beståndsdel i en mer hållbar ekonomi enligt Decrescita felice. Över hela Italien finns lokala cirklar med aktivister som träffas, diskuterar och går olika kurser som alla går ut på att lära sig att bli mer autonom.
Foto: Movimento decrescita felice

Foto: La città dell'altra economia

La città dell'altra economia – den alternativa ekonomins stad.

Maurizio Pallante, författare till boken "Decrescita felice" – lycklig nerväxt.

Foto: Madeleine Johansson

”Under två generationer har vi förlorat nästan all förmåga att göra saker själva. Och den som inte kan göra något själv måste köpa allt.”

ta i den lokala Decrescita felice-kretsens julfirande. I seminariesalen i La città dell'altra economia samlas ett 40-tal personer till knytkalas. Tallrikar och bestick har alla tagit med sig för att undvika slit och släng. Även utdelningen av egentillverkade julklappar blir en uppvisning av vad man praktiskt kan göra för att bli mindre beroende av att ständigt köpa allt. Deodoranter gjorda med bikarbonat, marmelader, surdegsbrödsbas som sägs ha 300-årigt ursprung, tvålar, vin och en och annan stickad halsduk. Alltihop är en del av tankarna kring nerväxt, då ett viktigt fokus för rörelsen är just på det praktiska och positiva. Vad kan jag göra, här, i dag? Målet är inte att minska BNP i sig, utan att se till att vi konsumerar på ett rättvist och hållbart sätt inom ramarna för vad planeten klarar av.

Självförsörjning

Maurizio Pallante ger två konkreta exempel på hur fel det kan bli om samhället fokuserar enbart på tillväxt.

- Om ett hus är dåligt isolerat drar

det mer energi. Det blir dyrare för den som bor där och det är ett slöseri med resurser. Men det får BNP att växa! Om en familj däremot odlar grönsaker i sin trädgård så blir det ingen tillväxt i BNP, men familjen kanske blir självförsörjande på grönsaker, och det ökar välmåendet!

Han ger ännu ett exempel som visar på det absurda i att mäta enbart BNP. Om allt fler i befolkningen håller sig friska så konsumeras mindre medicin och då minskar BNP.

Att kunna producera själv är en viktig beståndsdel i en mer hållbar ekonomi enligt Decrescita felice. Att ge av sin tid och utbyta tjänster är något som alla tjänar på, då det kostar mindre och resultatet ofta blir av högre kvalitet än det som kan köpas på marknaden. Över hela Italien finns lokala cirklar med aktivister som träffas, diskuterar och går olika kurser som alla går ut på att lära sig att bli mer autonom. Att tillverka eget bröd, sy, göra egna hudvårdsprodukter och rengöringsprodukter, odla med permakulturmetoder och göra naturmediciner med hjälp av örter - allt är en del

av tanken på att bli mer oberoende av marknaden.

- Under två generationer har vi förlorat nästan all förmåga att göra saker själva. Och den som inte kan göra något själv måste köpa allt, säger Maurizio Pallante.

Istället strävar de efter att skapa ett starkare socialt nätverk där man också kan byta produkter med varandra. Med en sådan typ av produktion kommer inte bara miljöfördelar utan också förbättrade levnadsvillkor.

- Vem är lyckligast? Den som arbetar hela dagen för att få en högre lön för att kunna köpa allt fler produkter som slängs med allt högre hastighet, eller den som arbetar mindre och tillbringar mer tid med personerna den älskar? Den som bara köper saker hen behöver kan leva på en mindre lön. Så vem av de två avstår egentligen från något? frågar Maurizio Pallante.

Attitydförändring

En av medlemmarna som förändrat mycket i sitt liv sedan hon gick med för sex, sju år sedan är arkitekt-

"Till och med påven har gett ut en encyklika om miljöproblemen och konsumtionen."

Foto: Madeleine Johansson

Lucia Cuffaro är ordförande för Movimento decrescita felice och har blivit ett ansikte utåt för hela rörelsen i Italien.

ten Cinthya Costa. Hon köper nästan inga nya kläder längre och tillverkar många fler saker själv.

- Det har kommit så många kompetenta personer som berättat om olika saker och hållit kurser. Själv har jag också hållit kurser i hur man sätter upp solpaneler, säger hon.

Hon tycker sig också börja se en viss attitydförändring i Italien.

- Fler har börjat ändra sin livsstil, delvis av nödvändighet på grund av krisen, men det finns också en spirituell aspekt. Tidigare levde många som om deras saker vore heliga, men med krisen och klimatförändringarna börjar man se en ändring på det.

Ordförande i rörelsen är Lucia Cuffaro. Hennes idéer kring nerväxt när i dag ut till en långt större publik än de egna medlemmarna, då hon varje lördagmorgon medverkar i tv-programmet *Uno mattina* där hon visar publiken hur de själva kan tillverka mat, hudvårdsprodukter, rengöringsprodukter och återvinna saker

På den lokala Decrescita felice-kretsens julfirande i Rom var utdelningen av egen-tillverkade julkappar ett uppskattat inslag.

Foto: Madeleine Johansson

Om nerväxt:

Nerväxtbegreppet är inte lika etablerat i svenskan som i många andra språk. Engelskans *degrowth*, franskans *décroissance*, spanskans *decrecimiento* och italienskans *decrescita* är sedan länge etablerade koncept, medan svenskan också har använt sig av alternativa begrepp, som *frånväxt*, *avväxt* och *nedväxt*. Även nerväxtrörelserna är betydligt mer etablerade i Sydeuropa än här.

Kritik mot evig tillväxt

Idéerna bygger på kritik mot det ekonomiska systemets fokus på ständig tillväxt och konsumtion och menar att överkonsumtionen leder till ett uttömande av naturresurser. Till skillnad från teorier kring hållbar utveckling tror man inte på att en ständigt växande ekonomi kan vara hållbar.

Maximal lycka

En viktig del i konceptet är att det inte handlar om en strävan efter martyrskap och minskat välmående. Snarare är tanken att fokusera på maximal lycka och välmående genom att dela på jobben, konsumera mindre och ägna mer tid åt familj, vänner och kreativa fritidsaktiviteter.